

Pijnloos afkicken,

Toen het Thomas de Quincey, de beroemde Engelse opium-eter, eindelijk was gelukt 'me bijna rot aait de laatste schakel te ontdoen van die vervloekte ketting waar ik aan vastlag,' en waardoor hij iets presteerde 'wat ik nog nooit van iemand anders heb gehoord,' had hij dat gedaan zonder enige medische hulp, afgezien van de valeriana-tips die hem door een arts in Edinburg waren voorgeschreven. De Victoriaanse schrijver kwamen van zijn verslaving af door een even simpele als pijnlijke methode: hij deed de zijn dagelijkse portie opsluipen van drie of vier gram zo snel mogelijk tot minder dan één gram.

William Burroughs, heroïneverslaafde en schrijver van *Junky* en *Naked Lunch*, koos voor de harde aanpak en liet zich afdagen opriemen in een Engelse Minick. Hij verliet zich ook op pure wilskracht en net als De Quincey vond hij dat een heel bijzondere prestatie. De wilskracht van de meeste verslaafden was volgens hem niet bestand tegen de cold turkey-methode. Die brengt ontwenningsverschijnselen mee die nog het meest lijken op een flinke griep: pijn, beverigheid, zweten, rillingen, niezen, geelwitte en spiersamentrekkingen. "Het is praktisch onmogelijk blijvend te stoppen," schreef hij in *Junky*. "Dat komt doordat die verschijnselen vijf tot acht dagen aanhouden. Twaalf uur zo makkelijk te doen zijn, 24 uur ook nog wel, maar vijf tot acht dagen is te lang."

Uit medisch onderzoek blijkt dat hij daar wel gelijk in had. Veel verslaafden komen nooit in de behandelingsfase terecht omdat de verschrikking van 'cold turkey' met zotter hulp te doorstaan zijn. Het laatste grondige onderzoek naar de resultaten van behandelingsprogramma's van verslaafden dateert uit 1975, naar wordt nog steeds veel aangehaald in de medische literatuur. Er bleek uit dat 68 procent van de verslaafden die thuis bleven wonen de behandeling met afmaakten, terwijl dat maar gold voor 23 tot 29 procent van de verslaafden die zich lieten opnemen. Dus hoe meer hulp een verslaafde krijgt, hoe groter de kans is dat hij of zij werkelijk afkijkt.

Vandaar dat er nog steeds wordt gezocht naar een 'geïntegreerde' tegen heroïneverslaving. Valeriana en opioïden worden inmiddels hooguit nog als 'placebo' gebruikt. Maar de medische wetenschap gelooft nog steeds dat er een middel kan worden gevonden waarmee een verslaafde snel en veilig kan afkijken en dat de ontwenningsverschijnselen verzacht. Bovendien zou zo'n middel een terugkeer van de verslaving kunnen voorkomen. Er zijn zelfs mensen die denken dat zo'n behandelingsmethode in de afgelopen twee jaar inderdaad is ontwikkeld.

Dat was het werk van d. Juan José Legarda, een psycholoog uit Sevilla die zijn opleiding in Londen heeft genoten. Zijn methode verschilt van de meer traditionele behandelingen doordat de verslaafde de ontwenningsverschijnselen ondergaat op een intensive care-afdeling, onder algehele verdoving. Tijdens een vijf uur durende

Verslaafde op de
operatietafel
gaan en vijf uur
later geheel
weer wakker worden: een
Spaanse psycholoog
heeft er 1001
al opmerkelijke successen
mee geboekt Maar wat zijn
de risico's?

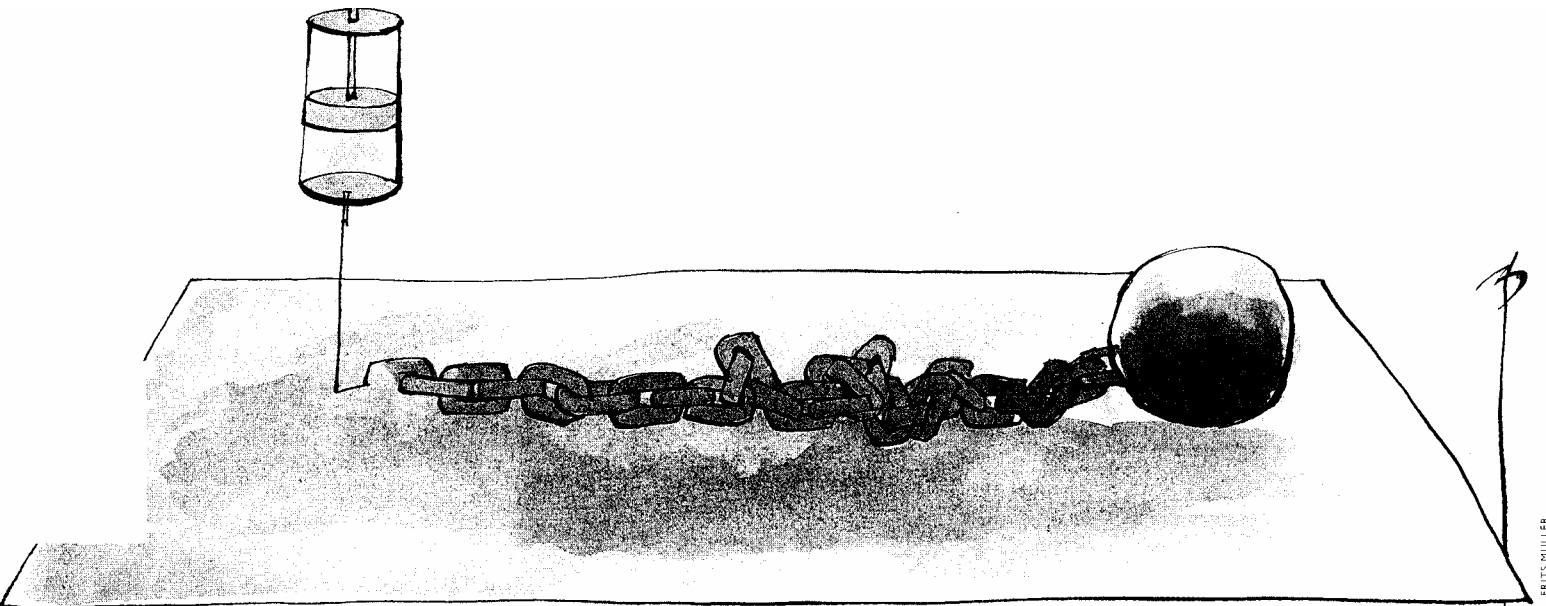
CHARLES OULTON

de operatie zorgen kalmerende middelen en andere medicijnen, ervoor dat de heroïne verdwijnt uit de receptoren in de hersenen, het deel van het zenuwstelsel waar de heroïne werkzaam is. Daarnaast wordt de schok van het verslaafde afkicken verzacht, waardoor de verslaafde eldorado naar een weer wakker wordt en in staat is 24 uur lang te overleven.

De nieuwe behandelingsmethode draait om een opioïden-blokkerend middel dat Naltrexone heet. Het wordt tijdens de operatie toegediend en de verslaafde moet het nog een jaar lang in de vorm van pillen gebruiken. De Naltrexone blokkeert de werking van de heroïne en zorgt voor een toename van de receptoren van endorfine - natuurlijke opiaten die het lichaam zelf aanmaakt om lichamelijke of geestelijke spanningen tegen te gaan, naar die door de heroïneverslaving worden onderdrukt. Naltrexone heeft het effect van heroïne op als de verslaafde toch voor de verleiding bezwijkt, dus de behandeling mislukt in theorie alleen als de verslaafde ophoudt niet de Naltrexone te nemen of niet de juiste dosis neemt.

Tot nu toe heeft Legarda opmerkelijke successen geboekt. Alle 530 verslaafden die hij de afgelopen twee jaar heeft behandeld, wa-

ontwenningsmethode van dr Juan Legarda

ten van de heroïne af, in zeventig procent van de gevallen zelfs een half jaar later no-. "Door deze behandeling kon het fenomeen verslaving in een ander daglicht te staan," zegt Legarda. "Het is bekend dat tussen de twintig en dertig procent van de heroïneverslaafden zich niet laat behandelen omdat ze niet bereid zijn tot vijftien dagen af te zijn. Met deze behandeling, hoeft de nicest wetenschappers zijn vandaag de dag op zoek naar manieren om het aantal afvallers terug te brengen. Maar op mijn manier heb je helemaal geen afvallers meer. En als ze behandeld worden, is dat niet ergens op het platteland of in een flat in de stad, maar in een gewoon ziekenhuis. We kunnen ze behandelen alsof het gewone patiënten zijn."

Legarda weet zeker dat zijn de methode tot succes heeft gevonden, en heeft zijn praktijk inmiddels uitgebreid. Hij behandelt zijn verslaafden nu vier Spaanse ziekenhuizen, terwijl hij ook delen van twee klinieken in Israël en twee in de Verenigde Staten heeft. Daarnaast is hij bezig met een nieuwe methode in België. "In Israël hebben we de afgelopen twee maanden vier patiënten per dag behandeld en is er voor de volgende maanden een wachtlijst van ook vier

In Engeland, dat volgens de autoriteiten rond de 100.000 verslaafden telt, wordt de behandeling nog niet voor vol aangezien.

Richard en Jane, getrouwd met drie kinderen, werden altijd wel voor vol aangezien. Ze verdienen nu in tweeën 50.000 pond per jaar, normaal voldoende voor vakantie en andere vormen van luxe naast de hypotheek van 100.000 pond voor hun flat in een gewilde Londense wijk. Maar de afgelopen jaren gaven ze ook honderd pond per dag uit aan heroïne - een gram per dag - en zo nu en dan stonden ze zelfs voor 1500 pond in het rijtje bij hun dealer. Soms stelde Richard zichzelf op rantsoen om zijn dagelijkse portie niet te overschieten, maar uiteindelijk vond hij dat niet. Als hij wakker werd, voelde hij al behoefte aan het rooskleurige gevoel dat de heroïne hem gaf, en de postbode kwam pas om negen uur. Hij was ook licel. Hij ging een keer mocht Jane op stap om een zakje heroïne van veertig pond te pakken zoeken dat Richard op straat had gevonden toen hij door de politie was aangehouden. En als ze zonder heroïne was thuis, elconien, had er wat gezwaaid.

Het was belangrijk dat ze allebei hun baan hielden. Dat likte

Pijnloos afkicken

Richard, al vijf jaar verslaafd en sinds tien jaar gebruiker, doordat zij manager begrip voor hem had en hi hi hi: zijn scherpe verstand heel goed was in zijn werk als financieel analist in de City. Zelfs toen hij een keer doodziek was doordat hij zonder hulp probeerde af te kicken, functioneerde hij nog zo goed dat hij ondanks de toets met werd ontslagen. Maar hij was er nooit helemaal zeker van wat zijn collega's allemaal wisten. Het is dat zij opgevallen dat het op zijn toetsbord en op de vloer rond zijn bureaustoel vol schroepieken zat - orridar hij nooit zijn sigaret uitmaakte als hij weer eens in slaap viel. "Als ik een andere manager had gehad en liet woord heroïne had laten vallen, was het heel anders gelopen," zegt hij. "Maar ik overleefde alles."

Dat gold ook voor Jane, een talentvolle kleedontwerpster. Maar als je haar op haar 35ste tussen de middag een spuit zag zetten in een WC op straat of in een pub, zott je niet denken dat ze als meisje door de Australische wildernis had gezworven en dat ze vol walging had toegekeken hoe vrienden van haar in 1984 voor het eerst heroïne gebruikten. Toen had ze nog veel vrienden, maar door haar leven met Richard kwam daar een einde aan. Ze werden bijna nooit meer ergens te eten gevraagd orridat ze altijd volledig onaanspreekbaar waren. Ze lachten nooit meer, vielen aan tafel in slaap en gingen altijd als eerste weg. Ze kwamen nooit meer de deur uit en brachten hun avonden door op de bank voor de televisie, maar ze konden geen moment onthouden wat ze hadden gezien. Ze vormden een 'hecht team', aldus Richard, maar die hechte band kwam alleen door de drugs.

Toen ze elkaar vier jaar geleden leerden kennen, overleefde de heroïne hun leven nog met zo en telden de uren van de dag des levens nog mee. Jane weet nog hoe ze anders was gaar denken over Richard - die ze eerst maar een waardeloze kerel vond - nadat ze een avond gierend van de lach een fotoalbum hadden zitten doorbladeren. Jane was roer nog maar net aan de heroïne. Maar binnen een paar maanden had de rol van lachen en praten overgenomen. Ze vrijden niet meer en praatten daar ook nooit over. Maar bovenal zagen ze niets meer in elkaar dat niet direct te maken had met de aankoop, beroving, en toediening van hun dagelijkse shotjes.

De ochtend na de behandeling kwam dr Legarda de kamer van Jane binnen. Hij bekeek haar eisen en gaf haar een compliment. "Je bent een leuke meid, dus maak je maar geen zorgen," zei hij. "Geniet maar van de rest van je leven."

Jane weet niet meer wat ze zelf zei of deed tijdens dat versierde afkicken in de Blaza-kliniek in Madrid. Maar ze weet wel wat haar eerste woorden waren toen ze uit de verdoving kwam, en die waren er met op dat ze het heel moeilijk had gehad. "Waar leeft er een ander net opgezet?" schreeuwde ze tegen een geschrokken arts. Ik zat juist zo lekker te kijken."

Richard en Jane vlogen deze herfst naar Spanje nadat ze in een krant over de behandeling hadden gelezen. Hoewel ze allebei al een aantal vergeefse afkickpogingen achter de rug hadden, wilden de artsen van Richard wel de benodigde 1500 pond per persoon voor de behandeling betalen, op voorwaarde dat ze daarna voor drie maanden uit elkaar zouden gaan omrii orrii beter aan een leven zonder heroïne te leren wennen.

Tot nu toe is de behandeling een doorslaand succes. Richard had het gevoel dat hij een veldslag had geleverd toen hij 18 uur na de operatie wakker werd, maar hoevel hij zich zwak voelde, kon hij zich niet herinneren van onnenn:

ingsverschijnselen. Jane had die

tiel rillingen en opvlagen en voelde de volgende dag nog een tildje een soort van oitwetingsverschijnselen, maar de Tweede ochtend na de operatie was ze alweer zo ver hersteld dat ze met Richard naar de bank kon wandelen. Die nacht sloep ze in een hotel en de volgende ochtend keerde ze terug naar Londen omrii haar nieuwe leven te beginnen.

Echt van een daken ging het niet. Na een paar dagen ging ze alweer met haar zusje naar een heroïne-dealer, en ze kon de verleiding niet weerstaan om zelf ook een beetje te nemen. Richard probeerde dat ook, maar geen van beiden voelde er iets van door de Naltrexone-pillen die ze elke dag slikte (een voorraadtje voor een week kost in Engeland dertig pond, tegen twee pond in Spanje). Ik had het natuurlijk niet moeten doen," zegt Jane, "maar het was het wel een rustgevend idee. Ik was gewoon heel blij dat ik er niets van merkte en dat ik de volgende ochtend niet met een rotgevoel wakker zot worden."

Integendeel. Tien dagen na de operatie zei Jane dat ze zich prima voelde. Richard was vijf dagen na zijn terugkeer uit Spanje alweer aan het werk en maakte grappen met verbaasde collega's die wel

zijn ioviale gedrag. Ze hebben nog geen even niesten werven aan zijn zijde van beiden hun gewone energie terug, en dat zal nog zeker drie maanden duren. Maar toen ik ze twee weken na de operatie in een Londens restaurant sprak, waren ze allebei heel levendig en opgewekt. Richard zei dat Jane nog niet zo vrolijk was als vroeger, en haar MILIS was ze zeker nog kwijt, gezien haar geworstel met haar fazant. Maar ze zat te lachen, net als

Zo zijn er in Spanje ook ex-verslaafden die aan hun nieuwe leven zonder heroïne mochten wennen. Volgens dr Legarda zijn twee dorpjes bij Sevilla - Tocina en Villa Verde - hun twintigtal vaste verslaafden kwijt sinds een paar van hen zich bij zijn klomick meldden en andere schapen ook over de dam kwamen. De twee of drie verslaafden die de behandeling met konden betalen mochten nu ergens anders heen om aan heroïne te komen. "Die mensen vinden het heel raar als een verslaafde zich laat behandelen en een dag later clean terugkomt met de mededeling dat het geen moeite kostte en dat er geen oitwermingsverschijnselen waren. Eigenlijk geloven de anderen dat niet. Maar van de politie hoor ik dat de vroeger zo levendige drugshandel in die strek op sterven na dood is."

In januari 1993 nodigde Legarda dertien Europese verslavingsdeskuriden uit om in Sevilla zijn behandelingsmethode te komen bestuderen. Hij was vooral benieuwd naar de mening van de artsen van het Maudsley-ziekenhuis in het zuiden van Londen, het afkickcentrum waar hij in de jaren tachtig aan zijn dissertatie over drugsverslaving had gewerkt. Dr Michael Gossop, directeur van de onderzoeksafdeling van het centrum, en zijn onderdirecteur dr John Strang waren oude collega's en goede kennissen, en Legarda heette veel waarde aan hun oordeel.

Gossop en Strang reageerden eerst nog wat terughoudend, maar Legarda weet nog dat ze wel onder de indruk waren. Daardoor durfde hij Gossop zelfs te vragen hem met de verdere ontwikkeling van de methode te helpen. Gossop schreef samen met Legarda een wetenschappelijk artikel over een experiment dat Legarda eind 1992 had uitgevoerd. Er waren toen elf verslaafden met succes van de heroïne afgebracht, en hoewel negen van hen de maand daarop toch heroïne gebruikte, merkten ze daar niets van orridat ze Naltrexone waren blijven slikken. In het artikel werd het experiment 'bemoedigend' gerioerd, maar Gossop wilde met nog nauwer bij Legarda's werk betrokken raken - volgens Legarda 'orridat hij met andere dingen bezig was'. Gossop's onderdirecteur geeft een andere lezing.

"Anderhalf jaar geleden vonden we het allemaal nog een beetje vaag, zegt dr Strang. "Ik had het idee dat het met allemaal even onomstotelijk bewezen was. Er wordt elke anderhalf jaar wel een wonderbare geneeswijze gemeld vanuit het drugsveld. Maar door het materiaal dat Juan het afgelopen jaar heeft aangeleverd

staan Gossop en ik nu op het startpunt dat zijii behandeling nadere studie verdient."

Strang probeert zijii voormalige collega nu zover te krijgen dat ht*j wat minder gehelmzinnig gaat doen over zijii behandelwijze. Legarda zegt dat hij nog geen nadere details heeft prijsgegeven omdat hij bang is voor de gevolgen als zijii behandeling door oribevogden wordt toegepast. Volgens hem zijn er '*ni cen vooraarstaand Spaans zlekenhuis' al twee mensen overleden nadat iemand zonder veel ervaring ni de behandeling van verslaafdcii' de beliandeling had uitgevoerd aart de hand van het artielcel van Gossop en Legarda, waarvan cen Spaarise krant melding had gemaakt.

"Het is cen heel goede en vellige behandelingsrthode, niaar ze moct wel riar behoren worden toegepasr," zegt Legarda. Iemand die mets van verdovende inidálen weet, kan heel riskante dingen doen, en ik wil niet dat mensen ernice gaari experinienteren zonder dat ze lets over verslaving weten."

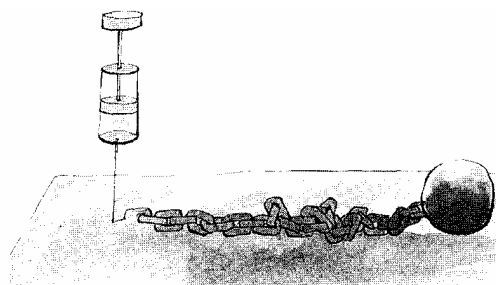
Volgens Strang is dat juist een reden om de details bekend te maken: "Als je intraveneus mensen onder verdoving brengt en blokkers toedient, moct ie wel heel zeker weten dat het de niocite waard is oni mensen aart de risíco's van zo'n behandeling bloot te stellen. Er wordt ti allerle fraale bewoordingen oniheen gedraald, niaar het feit dat er tot nu toe niets is gebeurd, zegt niet dat er he~iemaal noolt doden zullen vallen."

Aan de andere kant is alles wat niensen helpt oni af te konien van cen verslaving die hun leven op zlin zachtst gezegd kapotniaakt, te allen tijde de mocite waard. Riciard en jane lachen weer als ze onder vi---jenden zlin, maar als ze alleen zijn laclien zc helaas

nog niet. Toen 7.e een ti)dje tertig met twee vrIenden over huti toekonist zaten te prateri, zel Richard tot grote verbijstering van jane dat hij met zeker wlst of ze over een paar maatiden nog steeds samen zouden zijii. "Dat was weI een schoV" zei jatie, die zelf al meer in de richúng van kínderen was gaati denken. "Maar ik ben er wel door gaan nadenken. Het is inderdaad mogelijk dat we tia deze periode niet incer samen zljn. Mijn God, wat maakt dat spul toch veel kapoC'

jane zit nit in Austraw in de zon en genlet van het leven dat ze als kind leidde, toen ze nog droorride van zorgeloze wereldreizen. Voor Richard worden de dagen steeds korter en binnenkort weet hij of zi~n huwelijk voorbij is of met. Hij weet ook dat hij zijii gevecht met de heroíne pas heeft gewonneni als er een jaar is verstreken en hij heeft bewezen dat hij het ook kan zonder zijn dagelijkse dosis Naltrexone. En hij beseft, net als De Quincey een ee^ g.eleden, dat tot die tijel 'het vreselijke gebulder van de storm nog niet helemaal voorbij is: de legioenen die er hun kamp in hadelen opgeslagen, trekkeii zich terug, niaar ze ziJn nog niet verdwerten'. a

Veitaling: Tinion van Hecidt
(D 1 HE INDITENDUNTONSUNDAY

Ár

L

BU^-;#IT,-innen met scepsis

(wt hier beschreven wordt, is vol-

ris mij een vrij vellige tech~ njek," zegt Ciel van Brussel, arts en hoofd drug.safdeting van de GG & GD in Ansterdam. "Maar er is iedere anderhalf jaar wel weer een nieuwe worderbehandeling, dus je moct beginnen met scepsis." Er zota eerst eens wetenschappelijk verantwoord moeten worden wat de ingreep precies doct, meent Van Brussel. "je moct goed uitkijken dat dit geen sterfgevallen tot gevolg heeft, want na zo'n behandeling is je~mand zijn tolerantie voor opiaten helemaal kwijt. Als hij op een gegeven moment toch weer zijn otide portie heroíne neemt, is er cen levensgroot gevaar voor overdosering."

Zijn scepsis heeft echter vooral betrckking op het eeuwige probleem: Itoe gaat het daarna? 'je moet je erristig afvragen of dergelijke methoden beklijven. Bij de GG & GD is ons grootste probleem niet zozeer dat verslaafden niet afkicken, want dat doen ze gemiddeld twee keer per jaar, als ze in de bak zitten. Maar zoals ook uit dit verfitaal blijkt, vallen veel mensen daarna in een gat. Wie ben je nog als je je verslaving kwijt bent?" Daarop gceft ook de Naltrexone~behandeling geen antwoord, en in dat opzicht

het bestaarde therapeutische arsenaal. Deze techniek, verwaclit hij, werki: alleen bij mensen die zeer gentotiveerd zijn om af te kicken. Maar die groep heeft ook baat bij de gangbare behandelingen. "Als je een straatj unkie, een loser bent, dan is de kans dat dit zoden aan de dijk zet minimaal. je zott het in Nederland weI kurmen proberen en jk kan me voorstellen dat het werkt, maar alleen bij mensen die redefijk ge*integreerd in het leven staart, en echt willen stoppen."

Bij alle behandelingen, hoe effectief ze in eerste instantie ook lijken, zijn de eindresultaten tot nu toe steeds hetzelfde, "Zeventig procent taait af, en van de dertig procent die het afmaakt is na twee jaar nog dertig procent clean. Als je met Naltrexone dat rendetnent van tien procent haalt, mag je een gat in de lucht springen. Dat is geen fatalisme van mij, gewoon realisme."

"De ontgifting is niet het probleem, maar de terugval," zegt ook Peter Gcerfings, eerste gencesheer bij de jellinek. Hij zet bovendien vraagtekens bij de uitvoerbaarheid van deze ingreep. Tr konit cen Yrij intensieve behandeling voor kijken, in een ziekenhuis-

setting. Het Jellinek-centrum heeft jaren geleden al besloten dit niet te doen, want het vraagt veel, goed getraind personeci. Je moct de bloeddruk meten, je hebt een intensieve zorg nodig, en waarvoor eigenlijk? Je ontgift iemand in cen dag - dar doen wij nu in vijf of in tien dagen -maar daarmee help je hem nog niet van de heroírte af."

Bij de jellinek schrijft men Naltrexone incidenteel voor - alleen het middel, niet de hele ingreep. "We geven het heel sporadisch aart mensen die willen afficken. Het werkt wel als ze het nemen, maar de meesten vallen binnen drie maanden terug. Hoc zorg je dat ze iedere dag die Naltrexone blijven slikken - dat is het probleem. Dat vraagt nogal wat: voorlichting en begeleiding, en dat vergeet men vaak bij dit soort nieuwe vindingen."

Aan de verslavingszorg in Nederland wordr: zo'n 250 miljoen gulden besteed, zcgt Geerlings. Tri we weten inmiddels dat er met één antwoord is op zo'n groot probleem, al geloven veel mensen die niet gehinderd worden door kennis dat wel. Naltrexone is een van de antwoorden."

Eveline Brandt